

Vlaamse Regering

Ministerieel besluit houdende bescherming als monument en stadsgezicht van het Redemptoristinnenklooster te Brugge

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR, INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009;

Gelet op het ministerieel besluit van 16 november 2009 houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van als monument en stadsgezicht te beschermen Redemptoristinnenklooster te Brugge;

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door het agentschap Ruimte en Erfgoed, afdeling West-Vlaanderen op datum van 26 oktober 2009, zoals voorgelegd aan de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 01 april 2010,

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009:

1° Wegens de historische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

De kerk van het kloostercomplex van de zusters redemptoristinnen, met inbegrip van de kapel op de eerste verdieping, biechtkamer en sacristie; en de tuinmuur aan de Visspaanstraat, gelegen te

Brugge (Brugge), Katelijnestraat 105; Visspaanstraat ;

bekend ten kadaster:

Brugge, 3e afdeling, sectie C, perceelnummer(s) 679D(DEEL), 688F(DEEL).

2° Wegens de historische en sociaal-culturele waarde:

- als stadsgezicht:

Het kloostergebouw met voormalige orangerie aan Visspaanstraat en tuin met kleine bouwkundige elementen, gelegen te

Brugge (Brugge), Katelijnestraat 105, Visspaanstraat;

bekend ten kadaster:

Brugge, 3e afdeling, sectie C, perceelnummer(s) 688F(DEEL).

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

De historische waarde :

Het uitgestrekte redemptoristinnencomplex is één van de nog schaarse quasi intacte getuigen van de aanwezigheid van kloosterorden in de Brugse binnenstad, waar van oudsher verschillende klooster en abdijen zijn gevestigd maar die in de loop der tijd vaak zijn gesloopt (cf. overzichtskaart). Het complex van de redemptoristinnenorde bestaat trouwens niet alleen uit een grote kerk en aanpalend kloosterpand maar ook de oorspronkelijke open ruimte, de kloostertuinen, die voorzagen in de verschillende noden (meditatieve functie, moestuin etc.) van het slotkloosterleven zijn bewaard.

Het Brugse redemptoristinnenklooster is een uitzonderlijk gaaf voorbeeld van een kwaliteitsvol 19de-eeuws kloostercomplex dat integrerend deel uitmaakt van de historische binnenstad. Het klooster dat al snel als het ware het 'stamklooster', spiritueel centrum van de trans-Alpijnse congregatie, wordt, kwam tot stand in de vroege jaren 1840 en kon dankzij aristocratische impulsen uitgroeien tot een zeer belangrijke, internationaal gerichte vestiging. Het kloosterpand met binnenhof en tuin is opgetrokken achter een bestaande woning, die later is geïntegreerd in de straatvleugel van het klooster, en uitgebreid met een fraai kerkgebouw. Kort na deze eerste bouwfase wordt het klooster, na een schenking, uitgebreid met een groot aanpalend stuk grond waarop een bestaand pand wordt omgebouwd tot orangerie en de tuin aangelegd als moes- en siertuin.

De historische, in casu architectuurhistorische waarde :

Zijnde een merkwaardig en gaaf gebleven voorbeeld van een architecturaal onlosmakelijk geheel van kerk en slotklooster met tuinen en bijgebouwen binnen het bestaande weefsel van de middeleeuwse binnenstad van Brugge. Het opmerkelijke kerkgebouw blijft tot op vandaag een zeldzaam en uitzonderlijk waardevol voorbeeld van de vroege neogotiek uit de eerste helft van de 19de eeuw.

Hoewel het interieur in 1931 werd herschilderd en de kerk in 1963 een nieuwe voorgevel kreeg, zijn haar essentiële kwaliteiten en belangrijkste stijleigenschappen tot op heden bewaard gebleven namelijk haar stedenbouwkundige impact, de fascinerende ruimteschepping met hoofdzakelijk zenitale verlichting, het zeer karakteristieke gebruik van eigentijdse materialen als stucwerk en gietijzer, de waardevolle stoffering met werk van Brugse Brusselse en Doornikse kunstenaars. De kerk, die kan beschouwd worden als één van de belangrijkste vroeg-neogotische monumenten van het land, speelde vanaf de jaren 1850 bovendien een onmiskenbare rol bij de internationale doorbraak van de neogotiek. De vernieuwde voorgevel getuigt dan weer van de in de jaren 1960 groeiende afkeer van de neogotiek en van het afhouden van het Brugse stadsbestuur van eigentijdse ontwerpen ten voordele van de (neo-)neostijlen.

Het kloostergebouw wordt getypeerd door een voorbouw waarin de structuren van een oudere woning zijn bewaard en achteraan een pandgang met symmetrisch opgestelde ingangen naar de aanpalende ruimten en een op de pandgang geënt binnenhof. Zorgvuldige afwerking met verfijnd neogotisch schrijnwerk. Kerk en klooster zijn architecturaal op doordachte wijze verweven door de biechtruimte, de opvallende slotkapel en het afgesloten doksaal die enkel vanuit het klooster bereikbaar zijn en waar de kloosterlingen dus zonder contact met de gewone burger de misvieringen konden bijwonen. ./..

De kloostertuinen zijn duidelijk gefaseerd tot stand gekomen en aangelegd maar vertonen niettemin in de structuur en de hiërarchie van de paden een grote eenheid. Beide tuinen zijn in N-Z-richting gescheiden door een oude scheidingsmuur, die teruggaat tot de situatie van circa 1830; al circa 1850 wordt het zuidelijk deel geïntegreerd bij het klooster. Het noordelijke deel van de tuin had vooral een meditatieve en recreatieve functie, terwijl de zuidelijke vooral als moestuin werd gebruikt.

De sociaal-culturele waarde :

Zijnde een merkwaardig en gaaf bewaard gebleven voorbeeld van klooster met kerk van de orde van de redemptoristinnen, gebouwd in de 19de eeuw en tot op heden bewaard gebleven met de opvallend uitgestrekte tuinen, een voormalige oranjerie met intrigerende gesloten straatgevel en de hoge, blinde ommuringen.

Als zijnde een kloostercomplex met bijhorende tuinen waarvan het belang in de eerste plaats wordt bepaald door de grootte van de open ruimte in een woonomgeving met vooral kleinschalige percelering. Een tweede belang zit in het samengaan van een herkenbare tuinstructuur, een zeer waardevol patrimonium van kleinschalige bouwkundige (religieuze) elementen (kleine kapellen, calvarie, ommegang in de tuinmuur) en enkele waardevolle bomengroepen, wat de kloostertuin een unieke en zeer authentieke sfeer geven.

Als kloosterdomein waarvan de hoge muren de beslotenheid van het domein en van de zusters van de orde, die uitermate afgescheiden leefden van het burgerlijke leven, zeer sterk beklemtonen.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006 en 5 juni 2009 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006 en 18 september 2009).

Brussel, 7 juni 2010

Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS